

BÖLÜM 10

AVRUPA BİRLİĞİ ORTAK BALIKÇILIK POLİTİKASI (OBP)

Adnan TOKAÇ¹

GİRİŞ

Deniz ve okyanuslardaki canlı kaynaklar insanoğlu için önemli bir gıda kaynağıdır. Bu doğal kaynakların ve özellikle ortak alanlarda veya uluslararası sularda bulunan bu kaynakların devletler tarafından ortaklaşa işletilmesi ve korunması konusunda önemli çalışmalar yapılmaktadır. Avrupa Birliğinin kurulması ile beraber Avrupa Birliğine üye ülkelerin kıyılarının ortak bir balıkçılık yönetimine ihtiyacı ortaya çıkmış ve değişen koşul ve şartlara göre güncellenen bir “Avrupa Birliği Ortak Balıkçılık Politikası” kısaca “Ortak Balıkçılık Politikası” “OBP” olarak ifade edilen bir ortak balıkçılık yönetim planı oluşturulmuştur [1]. Bu yönetim planı bir takım uygulama kurallarının yanısıra canlı kaynakların korunması ve aksi durumlarda uygulanacak cezai yaptırımlar hususunda üye ülkelerin kabulü ile yazılı bir düzenleme metnini içermektedir. Ortak Balıkçılık Politikasının en önemli amaçlarından biri Avrupa Birliği sınırları içinde kalan AB sularında denizel canlı kaynakların korunması ve bu sularda avcılık yapan AB filolarına eşit erişim imkanı ve balıkçıların adil bir biçimde rekabet edebilmesini sağlayabilmektir [1, 2].

Bilindiği üzere denizel canlı kaynaklar ve balık stokları dinamik bir yapıya sahiptir ve zamanla kendilerini yenilemektedirler. Ancak bu değişimin sürekli olarak yinelenmesi diğer bir ifade ile sürdürülebilir balıkçılık için bu balık stoklarının özellikle aşırı balıkçılığa karşı korunması çok önem arz etmektedir. Buna karşılık alınan tüm tedbirlere rağmen yine de bazı balık stoklarının aşırı avcılıkla karşı karşıya olduğuda bilinen bir gerçektir. Bu kapsamda Avrupa Birliği Ortak Balıkçılık Politikası ile AB ülkeleri balıkçılık endüstrisinin sürdürülebilir bir şekilde uzun yıllar boyunca devam ettirilebilmesi ve neticede sağlıklı ve güvenilir gıda temininin bu şekilde kesintisiz olarak devam ettirilmesi temel olarak amaçlanmaktadır.

¹ Prof. Dr., Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi, adnan.tokac@ege.edu.tr

lıkçılık olmak üzere kirlilik ve benzeri olumsuz çevresel faktörlerin etkisi ile bazı balık türlerinin nerdeyse yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kaldığı bilinen bir gerçektir. Bu nedenle sürdürülebilir balıkçılık için bu canlı kaynakların bilimsel bir yaklaşımla işletilmesi yapılmalıdır. Böylece giderek artan nitelikli gıda talebine bir ölçüde cevap verebilmek mümkün olabilecektir. AB Ortak Balıkçılık Politikasının (OBP) temel amacı denizel canlı kaynakların korunması ve sürdürülebilir balıkçılığın uzun vadede yapılabilmesini sağlayabilmektir. Böylece su ürünleri sektörünün AB üye ülkeleri için önemli bir gıda kaynağı ve iş alanı olarak mevcudiyetini sürdürmesi hedeflenmektedir. Denizel canlı kaynakların iyi yönetilmesi ile gıda, iş olanağı, gelir eldesi gibi önemli katma değerler elde edilmektedir. Bu nedenle AB Ortak Balıkçılık Politikasının (OBP) etkin bir şekilde yürütülmesi konusuna özel önem vermekte ve bunun için çeşitli önlemler almaktadır. OBP'nın sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için balıkçılık faaliyetlerine bir dizi sınırlama ve yasaklamalar getirilmiştir. Bunlar kısaca av miktarı, yer ve zaman kısıtlamaları ve balıkçılıkta kullanılan av araç ve gereçlerine getirilen minimum ağ göz açıklığı, torba çevresindeki göz sayısı, ağ göz şekli ve büyüklüğü gibi bazı teknik önlemleri içermektedir [2, 3, 4]. Alınan bu önlemlerin uygulanması AB ve üye ülkelerin denetim mekanizmaları tarafından sağlanmaktadır. OBP AB Komisyonu tarafından fonlanmakta olup içinde bulunduğumuz dönemde kapsayan 2021-2027 yılları arası dönem için AB bütçesinden balıkçılık yönetimi için 6,14 milyar Euro'luk bir bütçe tahsis edilmiştir [2, 4].

Güncellenen yeni OBP ile sorumlu ve sürdürülebilir balıkçılık faaliyetleri ile balıkçılık sektörü desteklenmeye devam edilirken aynı zamanda mavi ekonominin büyüme potansiyelide teşvik edilecektir. Sadece AB ülkeleri sularında değil aynı zamanda uluslararası okyanusların daha güvenli, temiz ve sürdürülebilir yönetilmesi de desteklenecektir. Ayrıca Paris İklim Anlaşması hedefleri dikkate alınarak bu bütçenin %30'u iklim değişikliği ile mücadele deniz ekosisteminin korunmasına ayrılacaktır [2, 4].

KAYNAKLAR

1. http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/index_en.htm
2. European Commission, Directorate-General for Maritime Affairs and Fisheries, *Facts and figures on the common fisheries policy : basic statistical data : 2020 edition*, Publications Office, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2771/553870>
3. https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/facts-and-figures/facts-and-figures-common-fisheries-policy_en
4. https://www.ikv.org.tr/ikv.asp?ust_id=31&id=238